

ADVIESNOTA voor burgemeester en wethouders
Openbare besluitenlijst

Zaaknummer: 20376-2025

Medewerker	:	Lianne Arling
Team	:	Ruimte en Samenleving
Datum	:	23 april 2025
Portefeuillehouder	:	wethouder Marcel Blind

BIJLAGEN: ☒ Beschikking ministerie van VRO verlenging uitvoeringstermijn: Zaak 40901-2024: ☒ Plan van aanpak project: Warm voor elkaar Olst-Wijhe. Zaak 47924-2022: ☒ Plan van aanpak NIP 2.0. Zaak 44106-2024: ☒ Subsidiebeschikking NIP Zaak: 18820-2025 ☒ Wijzigingsbesluit, Zaak: 18820-2025 ☒ Raadsvoorstel, Zaak: 20376-2025:
AFSTEMMING MET ☒ team Communicatie en Ondersteuning ☐ Persbericht toevoegen (Zaaknummer toevoegen) ☐ Publicatie in IJsselberichten/Huis aan Huis Reklamix opnemen (zie instructie hiervoor op SharePoint) ☐ Geen actieve communicatie. In Q2 wordt een communicatieplan opgesteld. ☒ Subteam Duurzaamheid/ team Ruimte en Samenleving ☒ Coördinator Wmo ☒ Coördinator Jeugd ☒ Beleidsmedewerker minimabeleid ☒ Stichting Goede Buren en energie(bespaar)coaches ☒ Team bedrijfsvoering/ Financiën
☒ Openbaar ☐ Vertrouwelijk
ONDERWERP Nationaal Isolatieprogramma

BESLUIT burgemeester en wethouders

1. Kennis te nemen van de verlenging van de uitvoeringstermijn van het project energiearmoede door het ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO) met twee jaar. Nieuwe einddatum is 31 december 2027.
2. In te stemmen met het vernieuwde plan van aanpak "Lokale aanpak isolatie koopwoningen en energiearmoede"
3. In te stemmen met het verhogen van de maximale inkomensgrens van 130% van het bestaansminimum naar 150%.
4. In te stemmen met de nieuwe werkwijze en projectstructuur.
5. De gemeenteraad voor te stellen om de aangepaste subsidieverordening "subsidie lokale aanpak isolatie koopwoningen Olst-Wijhe" vast te stellen

SAMENVATTING

De gemeente Olst-Wijhe zet zich in om woningen te isoleren zoals verankerd in het bestuursakkoord 2022-2026. Het college benadrukt dat er wordt inzet op een actieve en integrale aanpak. Zo blijven wij sturen op prestatieafspraken met woningcorporaties om hun woningvoorraad energieneutraal te maken. Ook wordt de verduurzaming van koopwoningen en bedrijfspanden actief gestimuleerd (*Bestuursakkoord Olst-Wijhe: 'Focus en Verbinding'*). De isolatiedoelen van het Rijk sluiten aan bij het bestuursakkoord en de doelen van de gemeentelijke Sociale Toekomstvisie 2025 en de Omgevingsvisie.

Het Rijk wil alle woningen in Nederland zo snel mogelijk goed isoleren en klaarmaken voor de overstap naar een aardgasvrij Nederland in 2050. Hiervoor is het programma: Nationaal Isolatie Programma opgericht. Dit programma bestaat uit een aantal onderdelen, genoemd 'actielijnen'. De gemeente Olst-Wijhe zet al enkele jaren in op twee actielijnen. Het bestrijden van Energiearmoede en de isolatieaanpak koopwoningen. Beide actielijnen zijn toe aan een update. Deels door voortschrijdend inzicht vanuit de gemeente en deels ingegeven door het Rijk.

AANLEIDING

Om de klimaatdoelen te behalen en in 2050 volledig aardgasvrij te zijn, is woningisolatie essentieel. Het Rijk streeft ernaar om voor 2030 2,5 miljoen woningen te isoleren, maar erkent dat de energietransitie financieel uitdagend is voor veel woningeigenaren. Daarom is het Nationaal Isolatie Programma (NIP) gelanceerd, dat zich richt op ondersteuning bij isolatie en energiearmoede.

De gemeente Olst-Wijhe draagt actief bij aan deze doelen en stimuleert de verduurzaming van woningen en bedrijfspanden, zoals vastgelegd in het bestuursakkoord 2022-2026. De uitvoering van het NIP is een gezamenlijke inspanning van het Rijk, provincies, gemeenten, woningcorporaties, isolatiebedrijven en particulieren om Nederland stap voor stap duurzamer en comfortabeler te maken.

Sinds 2022 zijn meerdere subsidie door het Rijk aangeboden en aangevraagd waarmee woningeigenaren financiële ondersteuning kunnen aanvragen wanneer zij hun woning isoleren. De eerste tranche richtte zich op 291 woningen, gevolgd door nog eens 390 in de tweede ronde in 2024. Daar komt dit jaar een derde tranche bij voor nog eens 296 woningen. Oorspronkelijk waren energie-labels een bepalende factor, maar deze zijn inmiddels losgelaten.

Naast woningisolatie bij koopwoningen ondersteunt het Rijk, vanuit het NIP, ook inwoners die te maken hebben met **energiearmoede**. Gemeenten kregen hiervoor in 2022 een apart budget toegewezen.

Om de voortgang te bewaken vindt er regelmatig monitoring en evaluaties plaats. Ook het Rijk heeft recentelijk de subsidievoorwaarden verruimd om voort te bouwen op eerdere ervaringen binnen de energietransitie. We zijn nu toe aan de volgende stap, NIP 2.0. We willen de aanpakken voor energiearmoede en woningisolatie combineren, terwijl de subsidies administratief gescheiden blijven. De wijzigingen (verruiming van de voorwaarden) gelden met terugwerkende kracht vanaf januari 2024 dus ook voor de eerste en tweede tranche. Hiervoor is het nodig dat de gemeenteraad de huidige subsidieverordening aanpast. Wij vinden flexibiliteit en efficiëntie belangrijk en stellen daarom een meer adaptieve subsidieverordening voor. Wanneer het Rijk opnieuw met een voorwaardewijziging komt kunnen we deze snel aanpassing aan veranderende omstandigheden. Door het vaststellen van de nieuwe subsidieverordening kunnen we meer inwoners financieel ondersteunen bij woningisolatie. In bijgevoegd Plan van aanpak: Lokale aanpak isolatie koopwoningen en energiearmoede staat beschreven welke wijzigingen het Rijk doorvoert en hoe we deze vertalen naar de gemeente Olst-Wijhe.

BEOOGD RESULTAAT

Het doel is om eind 2028 het volgende te hebben behaald: minstens 900 huishoudens ontvingen financiële ondersteuning waardoor zij minimaal één isolatiemaatregel aan hun woning konden aanbrengen. Hierdoor ondersteunen we inwoners financieel en reduceren we de CO₂-uitstoot.

KADER

- Klimaatakkoord.
- Nationaal Isolatieprogramma (NIP), actielijn 1: 'Lokale aanpak isolatie koopwoningen' en actielijn 4: 'Aanpak Energiearmoede';
- Specifieke uitkering (SpUK): Lokale aanpak isolatie koopwoningen; onderdeel van het Nationaal Isolatieprogramma eerste, tweede en derde tranche;
- Warmteverkenning Olst-Wijhe.

ARGUMENTEN VOOR

Inzet Rijkssubsidie

Omdat de energietransitie een proces is van de lange adem en om de flexibiliteit te vergroten, mogen we de subsidie voor energiearmoede inzetten tot en met 2027 en voor de isolatiesubsidies geldt als einddatum 2028, met twee mogelijke verlengingen van een jaar. Gemeenten krijgen veel vrijheid in de uitvoering, waardoor ze maatwerk kunnen bieden aan hun inwoners. Dit geeft ruimte voor voortschrijdende inzichten en continue verbeteringen. Het NIP evolueert naar een NIP 2.0, waarin energiearmoede en woningisolatie zoveel mogelijk worden geïntegreerd. De subsidies moeten hiervoor wel administratief gescheiden blijven, terwijl wij ons richten op praktische ondersteuning.

Belangrijke partners blijven Stichting Goede Buren, SallandWonen en de Energievakmannen Salland. Naast grote en kleine isolatiemaatregelen blijven ook witgoedsubsidies en scholing van energiecoaches een prioriteit!

Subsidieverordening

De algemene subsidieverordening (ASV) van de gemeente Olst-Wijhe biedt onvoldoende mogelijkheden om passende subsidievoorwaarden op te stellen. Daarom is een aparte door de gemeenteraad vastgestelde subsidieverordening nodig. Daarmee legt de raad de voorwaarden om voor subsidie in aanmerking te komen vast. De verruimde voorwaarden gelden met terugwerkende kracht vanaf januari 2024, mits de gemeenteraad de subsidieverordening van tranche 1: 'Lokale Aanpak Isolatie koopwoningen Olst-Wijhe', aanpast. Naast een herziene subsidieverordening is ook een wijzigingsbesluit opgesteld. De nieuwe meer adaptieve subsidieverordening is de grondslag op basis waarvan toekenning of afwijzing plaatsvindt.

Subsidies stapelen

De subsidieverordening gaat uit van de subsidie-eisen die het RVO (Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland) stelt aan de ISDE (Investeringssubsidie Duurzame Energie en Energiebesparing). Voorwaarden zoals het minimaal aantal te isoleren m²'s en de isolatiewaarde van de gebruikte materialen zijn gelijk. Inwoners mogen deze subsidies stapelen en kunnen doordat beide subsidies dezelfde voorwaarden hebben, makkelijker de ISDE-subsidie aanvragen.

Vernieuwd Plan van Aanpak

Het Rijk erkent dat de energietransitie voortdurend in ontwikkeling is en ziet dat niet iedereen in Nederland hierin mee kan komen. Het onderkent dat deze transitie voor veel inwoners een flinke financiële opgave is. Veel woningeigenaren beschikken over onvoldoende middelen om hun woning goed te verduurzamen. Daarnaast vraagt het verduurzamen van de woning vaak om een gestructureerde aanpak. Andere, dringende zorgen kunnen bovendien prioriteit krijgen, waardoor isolatie op de achtergrond raakt. Om toch de isolatiedoelen te behalen biedt het Rijk gemeente om hun inwoners te ondersteunen. Zoals gezegd waren we in 2024 al gestart met de uitvoering van tranche 1.

Recent voerde het Rijk enkele verruiming door in de subsidievoorwaarden van beide regelingen van het NIP (actielijn 1: 'Lokale aanpak isolatie koopwoningen' LAI en actielijn 4: 'Aanpak Energiearmoede'), Dit biedt ons de mogelijkheid om verder te bouwen op onze ervaringen en inzichten. Op dit moment bevinden we ons midden in de uitvoeringsfase. We monitoren regelmatig en evalueren om ervoor te zorgen dat we op de juiste koers blijven. Met de voortschrijdende inzichten is het nu tijd voor de volgende stap: NIP 2.0. We willen nieuwe wijzigingen omarmen, doorvoeren en, waar mogelijk, de twee afzonderlijke aanpakken samenvoegen. Beide regelingen en subsidies streven hetzelfde doel na: 'zoveel mogelijk inwoners ondersteunen bij de energietransitie door woningen te isoleren en hen aan te moedigen bewuster met energie om te gaan. Waardoor het leefklimaat in de woningen verbeterd en de CO₂-uitstoot gereduceerd.' Voor inwoners is dit onderscheid niet van belang, zij zien dit als gemeentelijke ondersteuning bij de energietransitie. Allen administratief houden we deze subsidies wel gescheiden.

De gemeentelijke wijzigingen

Voortdurend zijn nieuwe ontwikkelingen zichtbaar en leren we van innovatieve aanpakken. We monitoren en kijken of de ingezette maatregelen werken en voldoende resultaten opleveren. Onze energiecoaches en -klussers die bij de inwoners thuiskomen en onze stakeholders komen met verhalen en opmerkingen. Ook werken we samen met onderzoeksbureau Moventem. Zij gaan binnenkort met inwoners uit de doelgroep in gesprek. Op basis van al deze input bieden we nieuwe acties aan.

We maken onderscheid in wijzingen waarbij we akkoord vragen van het college of de raad; 'de grote wijzigingen'. En de 'kleine wijzigingen', acties of pilots die we willen inzetten ten behoeve van de doelgroep. In dit voorstel stellen we twee grote wijzigingen voor:

1. Voor de rijkssubsidie van het NIP/ LAI: het omarmen van de verruiming van de voorwaarden die het Rijk voorstelt in tranche 2 en 3, waardoor we meer inwoners financieel kunnen ondersteunen.
2. Voor de rijkssubsidie van het NIP/ energiearmoede: het verhogen van de maximale inkomensgrens van naar 150% van het bestaansminimum.
Met deze verhoging kunnen we, naast meer inwoners ondersteunen bij het isoleren van de woning waarmee we zorgen voor een beter woonklimaat en een lagere CO₂- uitstoot, bijdragen aan: het voorkomen van de armoedeval; het verbeteren van financiële weerbaarheid; creëren van gelijke kansen en het bevorderen van meer sociale cohesie.

Een nadere toelichting hierover staat weergegeven in het bijgevoegde Plan van aanpak in bijlage 2.

Naast de grote wijzigingen starten met de kleine acties. Hierbij spelen we flexibel in op de behoeften van onze inwoners. Wanneer een actie onvoldoende resultaat oplevert zetten we deze stop. Uiteraard blijven we altijd binnen de kaders en de gestelde subsidievoorwaarden gegeven door het Rijk. We stellen enkele gemeentelijke spelregels en randvoorwaarden op en stemmen regelmatig af met collega's van team WIZ (minimabeleid)

Bij 'grote wijzigen' vragen we het college om een besluit. Voor de 'kleine wijzigen' vragen we het college om flexibiliteit en wendbaarheid. Dus zullen we het college hierover alleen informeren.

Grote wijziging		Bevoegdheid	Actie	Resultaat
1	Verruiming voorwaarden in tranche 2 en 3 (vanuit het Rijk)	Gemeenteraad	Subsidieverordening aanpassen.	Groter bereik
2	Maximaal inkomensgrens verhogen naar 150% van het sociaal minimum (gemeente)	College van B&W	Communiceren naar doelgroep en stakeholders.	Voorkomen armoedeval en groter bereik.

Kleinere wijzigingen, pilots of acties		Resultaat
Ten behoeve van alle inwoners		
3	NIP-regelingen samenvoegen	Vereenvoudigen voor inwoners
4	Fysiek informatiepunt	Laagdrempeliger
5	Doe-het-zelf markt	Stimulering gebruik DHZ-regeling
Specifiek voor doelgroep Warm voor elkaar		
6	Ruimere inzet (energie)bespaarcoaches.	Monitoring en bestendigen gedrag
7	Witgoedregeling verruimen	Maatwerk leveren
8	Wijkgerichte aanpak	Persoonlijke benadering

Een uitgebreide toelichting waarom we bovenstaande wijzingen willen doorvoeren of uitproberen en de bijbehorende acties zijn te vinden in het bijgevoegde Plan van aanpak in bijlage 2.

ARGUMENT TEGEN Fraude

Inwoners moeten aan diverse voorwaarden voldoen om de isolatiesubsidie te krijgen. Zoals het aanleveren van foto's, gebruiken van de juiste isolatiematerialen en isoleren van een minimaal aantal m²'s. Ook is in veel gevallen natuurvriendelijk isoleren verplicht. Het kan voorkomen dat inwoners frauderen. Om dit te voorkomen zijn in het huidige (aanmeld)systeem wel voorzorgsmaatregelen ingebouwd. Daarnaast kunnen we steekproeven houden om te zien of en hoe er geïsoleerd is. We kiezen voor deze werkwijze omdat de subsidie gaat om relatief klein bedrag. Bovendien willen we uitgaan van vertrouwen, niet van wantrouwen. Ons streven is om zoveel als mogelijk inwoners te ondersteunen met het verduurzamen van hun woning.

RISICO'S

De administratieve uitvoering van het project wordt grotendeels verzorgd door een externe partij. Voor de tweede en derde tranche is deze partij nog niet vastgesteld, omdat we rekening moeten houden met de geldende aanbestedingsregels. We maakten een inschatting van de verwachte uitvoeringskosten en concludeerden dat ruimt onder de Europese aanbestedingsdrempel blijven.

Ons doel is dat deze derde partij de gemeente ontlast door het leveren van een projectleider/aanspreekpunt, het beheren van een website, het onderhouden van contacten met aannemers en het verzorgen van de administratie.

Voor de administratieve uitvoering van de eerste tranche werken we samen met Duurzaam Bouwloket. We onderzoeken momenteel of we deze samenwerking kunnen voortzetten voor de tweede en derde tranche, of dat een aanbestedingsprocedure nodig is. Dit proces vergt extra tijd en kan ertoe leiden dat we met twee verschillende partijen gaan werken voor de uitvoering van het project. Hoewel dit mogelijk minder overzichtelijk is voor inwoners, zou het een noodzakelijke uitkomst kunnen zijn van de aanbestedingsprocedure.

Daarnaast zijn er geen grote risico's te verwachten.

FINANCIËN

Vanaf 2024 zijn we bezig met de uitvoering de eerste tranche van de NIP LAI-subsidie. In de loop van 2024 kende het Rijk ons de subsidie voor de tweede tranche toe. En binnenkort horen we of de derde tranche wordt toegekend.

Voor tranche 1 heeft de Gemeente Olst-Wijhe € 489.831 ontvangen;

Voor tranche 2 heeft de Gemeente Olst-Wijhe € 784.033 ontvangen;

Voor tranche 3 heeft de Gemeente Olst-Wijhe € 529.840 aangevraagd.

In totaal gaat het om 971 koopwoningen waarvoor we € 1.803.704 subsidie ontvangen.

Wanneer alle beoogde woningeigenaren een aanvraag indienen leidt dit tot een bedrag van minimaal € 1.262.300 euro ten behoeve van onze inwoners. Daarnaast zijn er kosten voor de uitvoering en communicatie van het project.

Terugvorderingsbeleid:

Het rijk kan middelen terugvorderen wanneer:

1. voor zover er geen (volledige) of onjuiste verantwoordingsinformatie is verstrekt;
2. indien de verantwoordingsinformatie te laat is ontvangen;
3. voor zover de daadwerkelijke kosten lager zijn dan de kosten op basis waarvan de uitkering is bepaald;
4. voor zover de uitkering niet rechtmatig is besteed;
5. voor zover de rechtmatigheid van de besteding volgens de controlerende accountant onzeker is.

Verantwoording van de middelen gebeurt door middel van een jaarlijkse SISA-verantwoording. Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen elke tranche en deze worden ook per tranche bijgehouden in de boekhouding.

Het bedrag dat in aanmerking komt voor terugvordering is weergegeven in de bijlage.

Voor de subsidie voor bestrijding energiearmoede geldt dat niet uitgegeven subsidie teruggevorderd wordt. Maar is het subsidiegeld op, dan stopt het project. Dus op = op.

DUURZAAMHEID
Volledig.

PARTICIPATIE
Niet van toepassing

COMMUNICATIE

Voor beide regelingen is goede communicatie van groot belang. We stellen nog een communicatieplan op en gaan uit van de uitgangspunten: begrijpelijkheid en aansluiten bij dat waar inwoners op dat moment mee bezig zijn.

- 1 **Begrijpelijkheid:** We communiceren in duidelijke taal (B1 niveau) zodat zo veel mogelijk inwoners onze boodschap begrijpen. Zij weten wat de regeling inhoudt, wat het hen oplevert en wat ze moeten doen om van de regeling gebruik te kunnen maken.
- 2 **Aansluiting zoeken:** We sluiten aan bij dat waar inwoners op dat moment mee bezig zijn. Het is van belang dat we in onze communicatie aansluiten bij de belevingswereld van inwoners. Is het in de winter koud in huis? Dan spreken we in onze boodschap over tocht en kou. Is het in de zomer warm? Dan spreken we over koel houden in huis.
3. **Wijkgerichte aanpak:** In het najaar steken we stevig in op persoonlijk contact. Medewerkers van Goede Buren zijn in diverse wijken op verschillende momenten aanwezig om mensen aan te zinnen is niet af. Aansluiten bij gebiedsgericht werken ook benoemen.

PLANNING EN UITVOERING

- Zodra u positief besluit over de nieuwe subsidieverordening "Subsidieverordening Lokale aanpak isolatie koopwoningen gemeente Olst-Wijhe 2.0 " kunnen woningeigenaren, die behoren tot de doelgroep, de isolatiesubsidie aanvragen.
- Inwoners met woningen met een slecht energielabel kunnen op dit moment al subsidie aanvragen wanneer zij een isolatiemaatregel nemen. Bij de vaststelling van de nieuwe verordening kunnen alle woningeigenaren die hun woning willen verduurzamen een subsidieaanvraag doen. Hiervoor gelden wel specifieke voorwaarden.
- Wij onderzoeken de aanbestedingseisen en kiezen een derde partij voor de uitvoering.

Daarnaast gaan we tot het einde van de regelingen, respectievelijk einde 2027; aanpak energiearmoede en Lokale aanpak isolatie koopwoningen einde 2028 door met het volgende:

- Stichting Goede Buren pakt kleine pilots en acties op en zorgt voor de uitvoering van het project Warm voor elkaar (energiearmoede).
- Frequent communicatiecampagnes opzetten en uitvoeren
- Organiseren bijeenkomsten en markten om zo veel mogelijk inwoners te bereiken.
- Zetten acties op om onze inwoners zo goed mogelijk te ondersteunen bij de energietransitie of energiearmoede.

Bijlage

Omschrijving	Tranche 1	Tranche 2	Tranche 3
Aantal woningen	Aantal woningen dat gemeente aanvraagt en wordt vermeld in de beschikking, dit kan maximaal	Aantal woningen dat gemeente aanvraagt en wordt vermeld in de	Aantal woningen dat gemeente aanvraagt en wordt vermeld in de beschikking, dit kan maximaal het aantal
Bedrag per woning	1.460 euro	Bedrag dat is vermeld in kolom 6 bijlage IV	Bedrag dat is vermeld in kolom 6 bijlage IV
Totaalbedrag dat in aanmerking kan komen voor	Aantal aangevraagde woningen x 1.460 euro	Aantal aangevraagde woningen x bedrag kolom 6 bijlage IV	Aantal aangevraagde woningen x bedrag kolom 6 bijlage IV
Aantal woningen	196	390	296
Bedrag per woning	1.460	1.790	1.790
Totaalbedrag dat in aanmerking kan komen voor	€ 286.160	€ 698.100	€ 529.840

